

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
67.Pf. 636.641/2022/6.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

Bukliné dr. Vámos Csilla ügyvéd (7400 Kaposvár, Somssich Pál u. 5/D. fszt. 2.) által képviselt

(██████████) felperesnek és

(██████████) Ügyvédi Iroda, (██████████) eljáró ügyvéd (██████████) által képviselt

OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. (1066 Budapest, Mozsár u. 8.) alperes ellen

jog fenn nem állásának megállapítása iránt indított perében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.P.87.021/2022/4. sorszámú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül (██████████) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint adós és zálogkötelezett, a perben nem álló (██████████) mint adós, valamint az ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt. mint hitelező és zálogjogosult felperesi jogelőd között 2007. október 18. napján 33(██████████)/2007. számon közjegyzői okiratba foglalt, életbiztosításhoz kapcsolódó, önálló zálogjoggal biztosított, részben hitelkiváltási célú kölcsönszerződés és hitelkeret-szerződés jött létre. A szerződés banki ügyletazonosítója 61(██████████)02 volt. Az ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt. felperesi jogelőd jogutóda nem ismert időpontban és módon az AXA Bank Europe SA Magyarországi Fióktelepe felperesi jogelőd lett. Az AXA Bank Europe SA Magyarországi Fióktelepe felperesi jogelőd 2012. október 24. napján a 11(██████████)/2012. számú közjegyzői okiratba foglaltan 2012. október 16. napi hatállyal felmondta a kölcsön-, hitelkeret- és önálló zálogjog-szerződést.
- [2] A felperes mint XXXVIII. rendű felperes 2013. szeptember 21. napján keltezett keresetlevelet terjesztett elő az ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt. alperessel szemben a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A Fővárosi Ítéltábla a 2020. július 21. napján kelt végzésével a pert – többek között – a felperes tekintetében megszüntette és a Fővárosi Törvényszék 66.P.23.065/2012/24. számú ítéletét hatályon kívül helyezte.

- [3] Az AXA Bank Europe SA Magyarországi Fióktelepe felperesi jogelőd a 2016. szeptember 23. napján kelt levelével tájékoztatta a felperest, hogy a perbeli felmondott kölcsönszerződésből eredő követelés jogosultjává vált engedményezés útján. Az értesítés nem ismert időpontban hatályosult.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperesnek a 61[REDACTED]02 azonosítójú szerződéses jogviszonyból eredően felperessel szembeni követelése érvényesítésére irányuló bírósági végrehajtási joga nem áll fenn, mivel az alperesnek a követelés elévülése folytán megszűnt a követelés bíróság előtti érvényesítéséhez fűződő joga. Másodlagosan - ennek elutasítása esetén – kérte az alperest eltiltani a 61[REDACTED]02 azonosítójú szerződéses jogviszonyból eredő, felperessel szembeni követelése érvényesítésére irányuló bírósági végrehajtás kezdeményezésétől, mivel az alperesnek a követelés elévülése folytán megszűnt a követelés bíróság előtti érvényesítéséhez fűződő joga. Kérte továbbá az alperest a perköltség megfizetésére kötelezni.
- [5] A felperes az érvényesíteni kívánt jogot az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényben (rég. Ptk.) 321. § (1) és (2), 324. § (1) és (2), 325. § (1), 326. § (1), 327. § (1) és (3), valamint 523. § (1) és (2) bekezdéseiben, továbbá a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 10. §-ában, 13. § (1), 23/C. § (1) és 57. § (1) bekezdéseiben; a másodlagos kereseti kérelem tekintetében a régi Ptk. 340. § (1), valamint 341. § (1) és (2) bekezdéseiben határozta meg.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Az ellenkérelem ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei a perben nem állnak fenn; az engedményezési értesítés a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólításnak minősül, ami az elévülést megszakította; a felperes által is indított szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt folyamatban volt perre tekintettel ez elévülés nyugodott; a végrehajtási jog elévülése esetén az adós igényét a Pp. 528. § (2) bekezdés a) pontja szerinti végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben érvényesítheti.

Az elsőfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesnek a felperessel szemben az alperes által 11[REDACTED]37 számlaszámon jegyzett, eredetileg az ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt. és a felperes között 2007. október 18. napján létrejött 61[REDACTED]02 ügyletazonosítójú követelés bírósági végrehajtás keretében történő érvényesítésére vonatkozó joga nem áll fenn azon okból, hogy a követelés elévült.
- [8] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy először az elsődleges kereseti kérelmet vizsgálta, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 67.Pf.632.291/2022/7. számú végzésének [41] bekezdésében előírtak szerint. A megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti feltételei – a felperesnek az alperessel szembeni jogvédelmi szükségessége és a marasztalási kereset kizártsága – a jelen perben megvalósulnak. Az elsődleges kereseti kérelem az alperest a felperessel szemben szerződéses jogviszonyból eredően megillető követelés érvényesítése iránti bírósági végrehajtási jog fenn nem állásának megállapítására irányul, ami megfelel a Pp. 172. § (3) bekezdés tárgyi hatályának. A felperesnek az alperessel szemben a szerződéses jogviszonyból eredően követelése nem áll fenn, ezért marasztalási

keresetet nem terjeszthet elő. A felperesnek az alperessel szembeni jogmegóvási igénye is fennáll, mivel a felperes és az alperesi jogelőd által kötött kölcsönszerződés tartalmazott egy önálló zálogjogot alapító szerződést is, a kölcsönszerződés felmondásával az önálló zálogjogból való kielégítés joga megnyílt, a zálogjogból való kielégítés pedig közvetlen végrehajtás esetén a felperes tulajdonhoz fűződő jogát veszélyeztetné. A BH 2015.71. számú eseti döntés szerint közjegyzői záradékolásra alkalmas okiratba foglalt követelés esetén a végrehajtási eljárás megindulását megelőzően az adós jogvédelme indokolja a megállapítási kereset indítását, a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per az adós jogvédelmére a végrehajtás megindulását követően alkalmas. Erre tekintettel az elsődleges kereseti kérelmet érdemben vizsgálta.

- [9] Az alperes nem vitatta, hogy mind a szerződés, mind annak felmondása közjegyzői okiratba foglalt, és a közjegyzői okirat – a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdései szerinti feltételek megvalósulása miatt – végrehajtási záradékkal ellátható. Ezen tény miatt azonban a szerződésből eredő követelés az okiratban meghatározott határidő elteltével nem csak esedékessé, hanem közvetlenül végrehajthatóvá is vált. Ilyen követelések esetében pedig a végrehajtási jog elévülése – a BH 2014.151. számú eseti döntésben foglaltak szerint – a követelésre megállapított teljesítési határidő letelte utáni napon kezdődik, a végrehajtási jog elévülésére ezért a régi Ptk. 327. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazandóak, vagyis az elévülést csak végrehajtási cselekmények szakíthatják meg.
- [10] A közjegyzői okiratba foglalt felmondás a hatályát 2012. október 16. napján jelölte meg, a perbeli szerződésből eredő követelés elévülése ezért ezen a napon kezdődött. A perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy ezen időpontot követően az ítélet meghozataláig a követelés végrehajtására bármilyen Vht. szerinti végrehajtási cselekmény történt volna. Az alperes kizárólag arra hivatkozott, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt pert indítottak, mely perben jelen per felperese is a felperesként részt vett. Az érvénytelenségi per azonban nem minősül olyan cselekménynek, amely a végrehajtás előbbre vitelét szolgálja, ezért nem minősül a végrehajtási jog elévülésének megszakítására alkalmas cselekménynek. Az AXA Bank Europe SA Magyarországi Fióktelepe felperesi jogelőd 2016. szeptember 23. napján kelt engedményezési értesítője alkalmas volt az elévülés megszakítására a régi Ptk. 329. § (2) bekezdése alapján, azonban mivel nem került igazolásra a perben az, hogy az engedményezési értesítő milyen időpontban hatályosult, ezért nem bizonyított, hogy az ténylegesen az elévülési időn belül történt. A perbeli szerződésből eredő követelés végrehajtásának joga ezért 2017. október 17. napjával elévült.
- [11] Az kifejtettek alapján az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adott, erre figyelemmel az eshetőlegesen előterjesztett másodlagos kereseti kérelmet nem vizsgálta.
- [12] A felperes a kereset egészét tekintve pernyertes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján jogosulttá vált a perköltsége megtérítésére. A felperes a keresetlevélben perköltség iránti igényt előterjesztett, azonban vállalása ellenére a tárgyalás berekesztéséig ténylegesen nem terjesztett elő felszámítást, ezért az elsőfokú bíróság a perköltség körében nem határozott.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

- [13] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte.
- [14] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában jelölte meg azzal, hogy az elsőfokú bíróság anyagi jogszabálysértéseként a Pp. 172. § (3) bekezdés

alkalmazásának mellőzését, a rPtk. 326. § (1) bekezdés, valamint a Vht. 57. § (2) bekezdése helyes alkalmazásának elmulasztását jelölte meg.

- [15] Fellebbezésében előadta, hogy a felperes elsődleges keresete az alperesnek a kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítésére vonatkozó végrehajtási joga fenn nem állásának a megállapítására irányult arra hivatkozással, hogy az alperes végrehajtási joga elévült. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves jogértelmezése ellenére az elsődleges kereset a Pp. 172. § (3) bekezdés alapján nem terjeszthető elő, hiszen a felperes nincs jogmegóvási szükségben (ilyen szükség fennállását nem igazolta). Kiemelte, hogy az elévülés jogkövetkezménye nem a követelés megszűnése, hanem annak bírósági úton való érvényesíthetőségének megszűnése (rPtk. 326. § (1) bekezdés). Az alperes követelése tehát nem szűnt meg, mindössze - a felperes hivatkozása alapján - annak bírósági úton való érvényesíthetősége (illetve végrehajthatósága) vált kétségesé. Az alperes a felperessel szemben a kölcsönszerződésből eredő követelése érvényesítése iránt végrehajtási eljárást nem kezdeményezett, illetve más igényérvényesítésre irányuló jogi lépést sem tett. A jogmegóvás szüksége kizárólag ilyen esetekben merülne fel a felperesnél, ezekben az esetekben azonban más módja lenne a jogai megóvásának. Ha az alperes a kölcsönszerződést záradékoltatná és a felperessel szemben végrehajtási eljárást indítana, úgy a felperes a Vht. 57. § (2) bekezdése szerint hivatkozhatna a végrehajtási jog elévülésére. Ha pedig az alperes bármely egyéb módon kívánná érvényesíteni a követelést, a felperes elévülési kifogással élhetne.
- [16] A Vht. 57. §-hoz fűzött kommentár kimondja: „[a] végrehajtási jog elévülése okán az adós az igényét csak polgári per megindítása, mégpedig a Pp. 528. § (2) bekezdés a) pontja szerinti végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási per útján érvényesítheti (BDT 2018.3875.).” A BDT 2018.3875. számú eseti döntés alapján „ha az adós a végrehajtási jog elévülésére hivatkozik, a végrehajtást foganatosító bíróság kérelemre - elévülés esetén - csak a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtása (végrehajtói inkasszó) vonatkozásában szüntetheti meg a végrehajtást. Minden más esetben az adós a végrehajtási jog elévülésére alapított igényét végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben érvényesítheti.”.
- [17] A felperes elsődleges keresete tehát tekinthető idő előttinek, hiszen jogmegóvási szükséghelyzetbe csak a fenti igényérvényesítési eljárások megindítása esetén kerülne, ezekben az esetekben viszont szintén nem a megállapítási kereset előterjesztése bizonyulna a jogvédelme megfelelő eszközének.
- [18] A fenti kérdésben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 123. §-val (mely lényegében egyező tartalmú a Pp. 172. § (3) bekezdéssel) kapcsolatban kialakult tudományos álláspont egységes, eszerint „nincs helye keresetindításnak annak megállapítása iránt, hogy az alperesnek elévülés folytán nem áll fenn érvényesíthető követelése a felperessel szemben. Jelen esetben a Pp. 123. §-ban foglalt feltételek egyike sem állt fenn. A rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a felszólításokon kívül az alperes mást nem tett a követelés érvényesítése érdekében. Amennyiben az alperes a felperessel szemben pert indít, az elévülésre a felperes bármikor hivatkozhat, ez a joga nem szűnik meg. Ezért a felperesnek nincs olyan joga, amelynek az alperessel szemben való megóvása szükséges lenne.”.
- [19] Tekintettel arra, hogy a felperesnek a kölcsönszerződéssel összefüggésben jogmegóvási szüksége nem áll fenn, az elsődleges kereset vonatkozásában a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek maradéktalanul nem teljesülnek, így az elsődleges kereset érdemi vizsgálatának nem volt helye.

- [20] A felperes másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatosan előadta, hogy azt a felperes a rPtk. 341. § (1) bekezdésére alapította, a tényállást tehát szerződésen kívül okozott károsodás veszélyének tekinti, és az állítólagos veszélyeztetést az rPtk. alapján kívánja minősíteni. A kölcsönszerződéssel összefüggésben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 50. § (1) bekezdése alapján a rPtk. rendelkezései alkalmazandóak, viszont a másodlagos kereseti kérelem alapján a felperes éppen szerződésen kívül okozott károsodás veszélyének fennállására hivatkozik. Ebből következik, hogy a felperes vélhető álláspontja szerint a kölcsöntartozásból eredő követelés a kölcsönszerződés felmondását követően megkezdődő elévülési idő elteltével - 2017. október 17-én - megszűnt, így jelenleg az alperes és a felperes kötelmi viszonyban egymással nem áll. Ha azonban ez így lenne, az elsőfokú bíróság helyes következtetésre jutott a tekintetben, hogy a követelés elévülésének felperes által állított időpontjában, 2017. október 17-én már a Ptk. volt hatályban, az alperes esetleges szerződésen kívüli károkozását pedig a Ptk. alapján kellene lebírálni.
- [21] Véleménye szerint azonban a másodlagos kereset a Ptk. kártérítési szabályai alapján sem foghatna helyt. A felperes a másodlagos keresetét a rPtk. 341. § (1) bekezdésére alapítottan terjesztette elő, ebből következik, hogy az alperes esetleges igényérvényesítését szerződésen kívül okozott károkozásnak tekintené, amíg pedig az igényérvényesítésre nem kerül sor, a felperes vonatkozásában álláspontja szerint a károsodás veszélye áll fenn. Ebből következően a kölcsönszerződésből eredő igényérvényesítést a felperes az alperes károkozó magatartásának tekintené. Mind a rPtk., mind a Ptk. rendszerében azonban a kártérítés alapvető feltétele a károkozás jogellenessége (minden károkozó magatartás jogellenes, hacsak más jogszabály az adott károkozást jogszerűnek nem minősíti, vagy a károsult hozzá nem járult a károkozáshoz). Miután azonban az elévülés jogkövetkezménye nem a követelés megszűnése, hanem a bírósági úton való érvényesíthetőségének megszűnése, így az alperes követelése nem szűnt meg, mindössze - a felperes hivatkozása alapján - annak bírósági úton való érvényesíthetősége (illetve végrehajthatósága) vált kétségessé. Ebből következően a kölcsönszerződésből eredő követelés az alperes által jogszerűen érvényesíthető (tehát az alperes jogsértés nélkül felszólíthatja a felperest a teljesítésre, illetve pert vagy végrehajtási eljárást kezdeményezhet); a felperes pedig a követelést jogszerűen teljesítheti (teljesítése esetén jogszerűen nem követelhet vissza). Más kérdés, hogy az alperesi igényérvényesítés esetén a felperesnek lehetősége lenne elévülési kifogás érvényesítésére, végrehajtási eljárásban pedig az elévülés bejelentésére. Megállapítható tehát, hogy a kölcsönszerződésből eredő követelés jogszerű követelés, így annak érvényesítése is jogszerű lenne, az igényérvényesítés így nem volna jogellenesnek tekinthető, ezért károkozásnak sem minősülhetne.
- [22] A fentiekől függetlenül megjegyezte, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatban az alperes a felperessel szemben semmilyen magatartást nem tanúsít, azt leszámítva, hogy a felperes által indított érvénytelenségi perben eljárási jogaival élt és a kölcsönszerződés érvényessége mellett érvelt, emellett a kölcsönszerződéssel a DH2 tv. alapján elszámolt, így meglehetősen abszurd megközelítés az alperes passzivitását veszélyeztető magatartásnak tekinteni. Előadta továbbá, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a követelés és a végrehajtási jog elévülését összemosza. A követelésével elévülésével a végrehajtási jog is elévül, ez azonban fordítva nem minden esetben igaz.
- [23] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokaira utalással. Kérte továbbá az alperes másodfokú perköltségben történő

marasztalását a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján.

- [24] Előadta, hogy azon alperesi vélelem, miszerint csak reflexió keretében lenne lehetőség az elévülés jogkövetkezményeinek az érvényesítésére, szembe megy a perkoncentráció és a pergazdaságosság tágabb értelemben vett követelményével, ezen keresztül az Alaptörvény józan észre és célszerűsége vonatkozó követelményével. Könnyen belátható, hogy a jelen preventív per jelentősen kevesebbe került a feleknek (alperesnek is), mintha a már elrendelt végrehajtás peres megszüntetése következtében a végrehajtás elrendelésének és a végrehajtásnak a költségei is terhelnék, az eltérő pertárgyértékből adódó illetékkülönbözet és az azt követő esetleges kárigény iránti per költségeinek összessége. Az ilyen, a felek jogvitáját megállapítás útján preventíven kezelő eljárás a célszerűség iskolapéldája, arról nem is beszélve, hogy a jogirodalomban sem ismeretlen a megállapítási perek prevenciós jellege.
- [25] Ezt meghaladóan az alperes érvelésével szemben hivatkozott a Kúria Gfv.VI.30.449/2021/5. számú döntésére, amely szerint: „Végrehajtási eljárás hiányában azonban - amint arra hasonló eljárásjogi helyzetben a Kúria Pfv.VI.21.572/2013/10. számú ítéletében (közjétéve: BH 2015.71. számon) már rámutatott - közjegyzői záradékolásra alkalmas okiratba foglalt követelés esetén a végrehajtási eljárás megindulását megelőzően az adós jogvédelme indokolja a megállapítási kereset indítását, tekintettel arra, hogy a felperesek nem élhetnek védekezésként a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per eszközével. E döntésében arra is kitért, hogy a végrehajtási eljárás elrendelése a Vht. alapján többirányú, a felperesekre mint adósokra nézve hátrányos végrehajtói kényszercselekménnyel (pl. pénzforgalmi bankszámlájuk végrehajtás alá vonásával, munkabérük letiltásával, ingó-, illetve ingatlan vagyonuk lefoglalásával stb.) és mindezek költségeinek felmerültével járhat. Ezen végrehajtási cselekmények és a végrehajtási költség felmerülése olyan jelentős joghátrányt okozhatnak az ügyfélnek, amelyek elkerülése érdekében indokolt, hogy a végrehajtási eljárás megindítása előtt az ügyfél megállapítási pert indíthasson. Ezzel analóg érvelés olvasható ki a Kúria Pfv.VI.21.602/2015/6. számú ítéletének indokolásából (közjétéve: BH 2017.21.), valamint ugyanerre az álláspontra helyezkedett a Kúria a Pfv.VII.20.688/2021/4. számú végzésében is. Az adott ügyben - tekintettel a végrehajtási eljárás hiányára - a felperesek szintén nem élhetnek a végrehajtás megszüntetése iránti per eszközével, ellenük indított marasztalási per hiányában pedig nem adott számukra az elévülésre alapított anyagi jogi kifogás - mint a védekezés eszköze - előterjesztésének lehetősége sem. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy jelenleg a megállapítás iránti per indításán kívül a felperesek oldalán nem áll rendelkezésre az alperessel szemben jogaik védelmét szolgáló jogintézmény.”.
- [26] Az alperes azon állításával kapcsolatosan, hogy az elévült követelés jogszerűen érvényesíthető, előadta, hogy a Vht. 57. § (3) bekezdése szerint a végrehajtási jog elévülési határidejének letelte után előterjesztett kérelemre nem lehet végrehajtást elrendelni, és a már elrendelt végrehajtást nem lehet folytatni. Miután a záradékolás nem kontradiktórius eljárás, az adós nem tud fellépni a záradékolás ellen. Joggal való visszaélésnek minősülne azonban az, ha az alperes egy elévült követelést érvényesítene bírósági úton, megkerülve a Vht. idézett rendelkezését. Ezen túlmenően amennyiben a végrehajtást kérő tudatában van az elévülés tényének, akkor a végrehajtás elrendelése során e jelentős körülményt és perdöntő jogi tényt ellhallgatva a közjegyző előtt kezdeményezi végrehajtását a bírósági végrehajtás útján már nem érvényesíthető követelésnek, ami valótlan tartalmú közokirat kiállításához és felhasználásához vezet.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

- [27] Az alperes fellebbezése nem alapos.
- [28] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében megjelölt, a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelőségét vizsgálta.
- [29] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a Pp. 172. § (3) bekezdésének utolsó fordulata alapján elsődlegesen a megállapítási kereset feltételeinek fennállását vizsgálta. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes keresete egyértelműen jog fenn nem állásának a megállapítására irányult és a felperes a felek közötti jogviszonyból eredően marasztalást nem kérhet, ekként a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti elsődleges és másodlagos konjunktív feltétele fennáll. Erre tekintettel az alperesi fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a megállapítási kereset harmadik konjunktív feltételeként azt kellett vizsgálni, hogy a felperes által kért megállapítás a felperes jogainak alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges-e és a kért megállapítás alkalmas jogvédelmi eszköznek minősül-e.
- [30] Rámutat a másodfokú bíróság, hogy a jogmegóvási szükségesség szempontjából annak van ügydöntő jelentősége, hogy az alperes kezdeményezett-e végrehajtási eljárást a felperessel szemben, illetőleg a felperessel szemben jelenleg van-e folyamatban végrehajtási eljárás. Rögzíti a másodfokú bíróság, hogy az alperes a fellebbezésében egyértelmű nyilatkozatot tett arra, hogy a felperessel szemben végrehajtási eljárást nem kezdeményezett, és egyéb igényérvényesítésre irányuló eljárást sem kezdeményezett a felperessel szemben.
- [31] Kiemeli a másodfokú bíróság a Kúria Gfv.VI.30.449/2021/5. számú végzésének [40] és [41] pontjaiban foglaltakra utalással, hogy a Kúria kifejtette, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a végrehajtási eljárás folytatása alatt – annak elrendelésétől a befejezéséig – az adós jogainak a végrehajtást kérővel szembeni megóvásának speciális eszköze a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozási per, ami egyúttal e speciális jogvédelmi eszközre tekintettel kizárja a megállapítási kereset egyik konjunktív feltétele, a jogvédelem szükségességének fennálltát. A Kúria e körben utalt a BH 2016.119 számon közzétett Pfv.I.20.335/2015/3. számú döntésére. Kifejtette továbbá a Kúria, hogy végrehajtási eljárás hiányában azonban – utalva a BH2015.71 számon közzétett Pfv.VI.21.572/2013/13. számú ítéletében foglaltakra – a közjegyzői záradékolásra alkalmas okiratba foglalt követelés esetén a végrehajtási eljárás megindulását megelőzően az adós jogvédelme indokolja a megállapítási kereset megindítását, hiszen a felperes védekezésként nem élhet a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per eszközével. A Kúria határozatának [43] pontjában foglaltak szerint pedig a felperes elleni marasztalási per hiányában nem adott számára az elévülésre alapított anyagi jogi kifogás előterjesztésének a lehetősége sem Mindezekre tekintettel állapította meg a Kúria, hogy a megállapítás iránti per indításán kívül a felperesi oldalon nem áll rendelkezésre az alperessel szemben jogaik védelmét szolgáló egyéb jogintézmény, ami jelen eljárásra vonatkoztatva is egyértelműen megállapítható.
- [32] Rámutat a másodfokú bíróság a Kúria Gfv.VI.30.449/2021/5. számú végzésének [46] pontjában foglaltakra utalással, hogy a felperessel szembeni végrehajtási eljárás hiányában jelen megállapítási per alkalmas jogvédelmi eszköznek minősül. A Kúria ezen határozatában kifejtette, hogy a megállapítási kereset érdemi alapossága esetén a keresetnek helyt adó, „anyagi jogerőhatással bíró bírósági ítélettel szemben ugyanis az alperes jogszerűen és

sikerrel nem hivatkozhatna a követelése el nem évülésére, tekintettel arra, hogy ezzel valójában a bírósági ítélet mindenkire kötelező erejét [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszi.) 6. §] kérdőjelezné meg. A bírósági ítéleteknek e sarkalatos törvény által tulajdonított, mindenkire nézve jogkövető magatartást elváró szabályával szemben a bíróság nem alapíthatja ítéletét nem jogkövető magatartás tanúsításának feltételezésére.”.

- [33] Mindezekre figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt valamennyi konjunktív feltétele fennáll, ezért helytállóan vizsgálta érdemben a felperes keresetét.
- [34] Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a régi Ptk. 327. § (3) bekezdésének alkalmazásával kapcsolatosan rámutat a másodfokú bíróság, hogy a Kúria a Pfv.I.20.993/2021/5. számú ítéletének [11]-[14] pontjaiban kifejtette, hogy a végrehajtandó határozat – jogerős ítélet, illetve a Vht. 23/C. §-nak megfelelő közjegyzői okirat – meghozatalától kezdődően a követelés és a végrehajtási jog elévülése már egybeesik, a végrehajtandó határozat meghozatalával a végrehajtási jog elévülése minden külön jogcselekmény nélkül elkezdődik. Megjegyezte a Kúria, hogy a jogértelmezés bizonytalanságát okozhatja a Vht. és a régi Ptk. szóhasználata. A régi Ptk. 327. § (3) bekezdése szerinti végrehajtható határozat alatt a végrehajtási eljárásban nem csupán a bíróság jogerős ítéletét kell érteni, hanem az olyan okiratot is, amely záradékolható. Mindezen végrehajtható határozatok alapján állítható ki (a Vht. 13. §-ban foglalt feltételek fennállása esetén) a végrehajtási lap, illetve a végrehajtási záradék, amelyek a Vht. terminológiájában a végrehajtható okiratok. A régi Ptk. 327. § (3) bekezdésében említett végrehajtható határozat tehát a Vht. szerinti végrehajtható okiratot jelenti. Utalt a Kúria a BH 2014.151 szám alatt megjelent eseti döntésben foglaltakra is, mely szerint a végrehajtási jog elévülése nem a már záradékolat közjegyzői okirat (végrehajtható okirat), hanem a Vht. 23/C. §-ában foglalt feltételekkel rendelkező közokirat, vagyis a végrehajtandó okirat kiállításával kezdődik.
- [35] Kiemeli továbbá a másodfokú bíróság, hogy a Kúria a Pfv.I.20.910/2020/8. számú ítéletének [18] és [19] pontjaiban azt is kifejtette, hogy: „a közjegyzői okiratba foglalt követelés esetén nem az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után kerül sor a követelés végrehajtására. Végrehajtási záradékkal ellátható okiratok alapján közvetlenül végrehajtható követelések ugyanis az okiratban meghatározott határidő elteltével nem csupán esedékessé, hanem egyszersmind végrehajthatóvá is válnak. Az ilyen követeléseknél az elévülés kezdeteként csupán egyetlen időpont jöhet számításba: az okiratban meghatározott határidő eltelte. Mivel pedig ettől az időponttól kezdve az ilyen követelések más hatósági eljárás közbeiktatása nélkül, végrehajtás útján közvetlenül kikényszeríthetők, ezért elévülésének megszakítására az 1959-es Ptk. 327. § (3) bekezdése az irányadó, azaz ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg. Ha lehetőség van végrehajtási kényszer közvetlen alkalmazására, akkor csak a végrehajtási cselekményt lehet olyan célravezető jogérvényesítési lépésnek tekinteni, amely az elévülés megszakítását eredményezheti.”. Az ítélet [19] pontjában a Kúria azt is rögzítette, hogy a közjegyzői okiratba foglalt végrehajtandó követelés tekintetében elévülés megszakítását eredményező végrehajtási cselekmények körébe azokat az eljárási cselekményeket kell sorolni, amelyeket a követelésnek az adóstól való behajtása érdekében a végrehajtást kérő (pl. végrehajtás iránti kérelem előterjesztése) vagy a

végrehajtást elrendelő szerv (pl. bíróság vagy közjegyző részéről végrehajtható okirat kiállítása) végez.

- [36] Kiemeli továbbá a másodfokú bíróság, hogy az alperes a fellebbezésében a követelés és a végrehajtási jog elévülésének tényét nem vitatta, e körben sem anyagi jog téves alkalmazására, sem bizonyítékok téves értékelésére nem hivatkozott.
- [37] Mindezek tükrében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Záró rész

- [38] Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 364. § folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM r. 3. § (3), (4) és (5) bekezdései alapján a felperes által a másodfokú eljárásra hat munkaóra felszámított ügyvédi munkadíj figyelembevételével, a megismételt fellebbezési eljárásra is tekintettel, ■■■■■ Ft áfa-mentes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.
- [39] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az alperes a fellebbezésében az általa eredetileg lerótt 24.000 Ft fellebbezési illetéken felül az elsőfokú bíróság felhívására további 4.000 Ft fellebbezési illetéket rótt le. Kiemeli ezzel kapcsolatosan a másodfokú bíróság, hogy a fellebbezési eljárásban a meg nem határozható pertárgyértékű ügyek tekintetében az Itv. 39. § (1) bekezdés b) pontja irányadó, azaz ilyen esetben a fellebbezési pertárgyérték 300.000 Ft. Erre tekintettel megállapította a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság az Itv. 39. § (1) bekezdés a) pontjának téves alkalmazásával tévesen hívta fel a fellebbezést előterjesztő alperest további 4.000 Ft fellebbezési illeték lerovására, ezért az alperes az elsőfokú bíróság téves felhívására többletként lerótt 4.000 Ft fellebbezési illetéket az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján visszaigényelheti a NAV-tól.

Budapest, 2023. január 31.

dr. Ilisz Gabriella s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Rajnai Gabriella s.k.

előadó bíró

dr. Sáhó Mónika

bíró